

שאלות ומשימות

1 העתק למחברתך והתאם את הפירוש למילה:

הפירוש	המילה
وعى	מחסור
يؤدي إلى	בעקבות
تلوّث	מתרחש
ضحايا	נאלץ
مُتيسِّر، في مُتناوَل اليَد	מוביל
حق	זיהום
نقص	זמין
يُضطرّ	מודעות
يحدث	קורבנות
في أعقاب	זכות

2 ציין שני מרכיבים של עצומה בטקסט (קרא את ההגדרה שלעיל).

3 מהי הבעיה המוצגת בטקסט?

4 ציין שתי תוצאות הכרוכות בבעיה המוצגת בטקסט (העצומה).

5 בטקסט יש שימוש בגוף ראשון רבים: בארץ שלנו יש מחסור...
אנחנו מבקשות...לשנות את חיינו... כך נוכל לשמור על הזכות
והביטחון שלכם ושל כולנו.

מה התפקיד של האמצעי הרטורי - השימוש בגוף ראשון רבים?

6 הפסקה השנייה מתקשרת עם הפסקה הראשונה בקשר
"לכן".

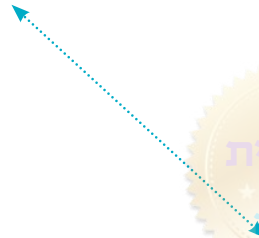
הקשר מציין יחס של:

- ☐ א. מסקנה
- ☐ ב. סיבה
- ☐ ג. תנאי

7 לפניך שתי עמודות. סדר את המילים ההפכות.

ההפך
יקר
נייח
חובה
הורדה / הפחתה
שפע
הכנסות
לעתים רחוקות

המילה
מחסור
העלאה
הוצאות
לעתים קרובות
זול
נייד
זכות

אשנב

8 כתוב את הביטויים הבאים ברבים:

א. הדבר מוביל להוצאה גדולה.

ב. כלי זול, נייד, זמין, פשוט וקל.

ג. סביבה מזוהמת מזיקה לגוף.

ד. העצומה היא פנייה להשפיע ולהביא שיפור.

9 האם הנימוקים בטקסט משכנעים אותך? האם אתה מוכן

לחתום על העצומה? נמק את תשובתך.

● הדגש

הדגש הוא נקודה בתוך האות (למעט א, ה, ח, ע, ר). הוא נחלק לשני סוגים:

1. דגש קל:

יבוא רק באותיות ב, ג, ד, כ, פ, ת כשהן:

- **בראש המילה:** בִּית; כָּפַר; פָּרָה; גָּמַל; תִּרְגִּיל; דָּלַת.

- **אחרי שווא נח:** יִמְכֹּר; מִגְדָּל; מִלְכָּה; גִּמְגָּם; פִּלְפֹּל.

2. דגש חזק:

דגש חזק בא בכל האותיות (למעט א, ה, ח, ע, ר), והוא מכפיל את העיצור.

סֵלֶק = (סִלְלֶק); הִתְאַסְּפוּ = (הִתְאַסְּפוּ).

○ סוגי הדגש החזק:

א. **דגש משלים** – הוא בא לציין הבלעה של אות: תִּטַּע (תִּטְטַע);

יִפֹּל (יִנְפֹּל); אֶקַח (אֶלְקַח).

ב. **דגש תבניתי:** בא בבניינים הכבדים (פיעל, פועל, התפעל) או

במשקל של שם או אחרי אותיות השימוש:

הבניינים הכבדים: כָּבַד; כָּבַד; הִתְכַּבֵּד.

במשקלי שמות: טִיס, פִּלְבֵּת, זִכְרוֹן

בשמות פעולה של הבניינים הכבדים: סָפַר; הִסְתַּדְּרוּת; מְצִינֹת.

10 הוסף דגש קל באותיות ב' ג' ד' כ' פ' ת' במקום המתאים:

פְּרֹדֶס	הַרְגָּשָׁה	בְּגָד
בְּלָבּוּל	לְזָכֹר	כְּבוֹד
הַשְּׂכִיר	בְּנוֹת	פְּגִשְׁתִּי
שְׁתִּים	מְתוֹן	תְּרָגִיל
מִתְפָּרָה	הַלְבָּשָׁה	כָּפָר

11 הבחן בין דגש קל לדגש חזק:

(דגש קל = ד"ק; דגש חזק = ד"ח).

הַתְּאֲסִפּוּ	פְּגִשְׁתֶּם	זָמַר
כָּתַה	נִזְכַּרְתִּי	הִתְנַפֵּל
טָפַשׁ	הִסְתַּדָּר	תִּשְׁכַּחוּ
	כָּרַם	תִּלְמִיד

● ההברה (المقطع)

ההברה היא עיצור או יותר המבוטאים בעזרת תנועה אחת.

דוגמאות: זה ; ס – פּר ; מַח – בּ – רַת

מספר ההברות במילה כמספר התנועות.

סוגי ההברות:

א. סגורה ופתוחה:

- סגורה: הברה המסתיימת בעיצור: סוף ; שֶׁל – חו.

- פתוחה: הברה המסתיימת בתנועה או באם קריאה:

ט - נא ; ע - שָׁה ; יו – נָה

שווא נח סוגר הברה, שווא נע פותח הברה: יָד - רָשׁוּ

ב. מוטעמת ולא מוטעמת:

בכל מילה נמצאת הברה המבוטאת בהרמת הקול עם הארכת התנועה, זוהי ההברה המוטעמת.

○ הטעם בהברה הסופית נקרא **מלרע**: תֵּל - מִידֹ ; שֶׁל - חֵן.

○ הטעם בהברה שלפני הסופית נקרא **מלעיל**: דָּ - גֵּל ;

מֶשׁ - מֶ - רַת. (ההברות המוטעמות –ד', מ').

12 חלק את המילים להברות וציין את סוג ההברה
(o = הברה סגורה; פ = הברה פתוחה)

פ	ס		שֶׁעַר
פ	ס		תְּשֻׁלֹּמִים
פ	ס		מִשְׁפָּחָה
פ	ס		הֶרְגָּשָׁה
פ	ס		לָבָן
פ	ס		מִשְׁחָק

דרגות ההפלגה:

- גדול. كبير.
- יותר גדול. أكبر.
- הגדול ביותר. الأكبر.

ילד גדול	ילד יותר גדול	הילד הגדול ביותר
בגד לבן		
	שולחן יותר רחב	
		הצמח הירוק ביותר
	אח יותר צעיר	
נער הגון		

● ו"ו החיבור

ו"ו החיבור מחברת שתי מילים או שני משפטים.

דוגמה: יום ולילה. הוא שיחק כדורגל, וחברו התפונן למבחן.

ניקוד ו"ו החיבור:

הניקוד	הכלל	דוגמאות
שווא	בדרך כלל	וְזָהָב; וְעוֹשֶׂה
שורוק	לפני שווא	וּרְחוֹב; וּגְמָלִים
שורוק	לפני ב' ו' מ' פ'	וּמְחַבֵּרָת; וּבִקֵּר
חיריק	לפני יו"ד שוואית והשווא נופל	וּירוּשָׁלַיִם; וּיְדִידִים
תנועת החטף	לפני חטף	וְחֻדְשִׁים; וְאַמוֹנָה
קמץ	לפני הברה מוטעמת בעיקר בביטויים קבועים	בְּשָׁר וָדָם; יוֹם וָלַיְלָה

אשנב

נקד את ו'זי החיבור: 14

עצים ואילנות	ספינה ואניה
צאן ובקר	עטים וספרים
שפחות ועבדים	חברים וידידים
שקר ואמת	נערים ונערות
בקבוקים וחפצים	בשר ודם